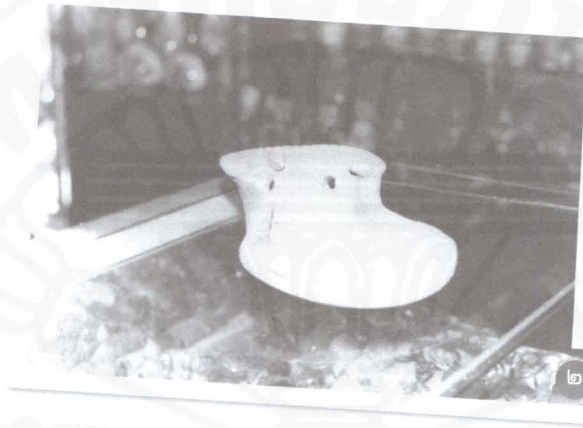

“ไม่เรียกไม่ลูก” แปลว่าอะไร

ภาษิต จิตรภาษา

□ ๑ เตาอังโล่ของจีน เชื้อเพลิงคือถ่าน
□ ๒ เตาเซิงกรานของไทย เชื้อเพลิงคือฟืน

บ้านเมืองเราแต่ก่อนหาได้อุดมสมบูรณ์อย่างเดี๋ยวนี้ไม่. ที่นับว่าเจริญที่สุดคือในวัง ก็ยังต้องใช้โคมจุดลูกเพื่อแสงสว่าง (จงไปแหงนดูเพดานพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ (วังหน้า) ว่าเป็นอย่างไร).

การคว่ำหรือ หุงข้าวกระทะก็ต้องใช้ฟืน. เตาทำกับข้าวหรือ ก็ต้องใช้ฟืน. ดังที่เราเรียกกันว่า “เซิงกราน”. ส่วนเตาถ่านที่เรียกว่า “อังโล่” นั้น จีนมาพัฒนา. เชื้อเพลิงสำหรับเตาแบบนี้คือถ่าน ดังจะเห็นได้ว่าไม่มีชื่อไทยสำหรับเตาแบบนี้เลย. จีนเรียกอังโล่ ไทยก็เรียกอังโล่ตาม.

เตาทั้งสองชนิดนี้ใช้เชื้อเพลิงเหมือนกัน. เตาหุงข้าวใช้ดินใหญ่หน่อย เซิงกราน เตาเซิงกรานก็เล็กลงมาหน่อย. พวกเราที่อายุมากๆ แล้วคงจะเคยได้ยินคำว่า “ฟืนหลา”, นั่นแหละ คือไม้ที่เขาบันเป็นท่อนเหมาะเฉพาะสำหรับการใช้งาน คือ “ฟืนคอก” ใช้สำหรับหุงข้าวกระทะ. ฟืนหลาสำหรับใช้ใส่ไฟต้มน้ำร้อนที่จะเอาไอน้ำไปเดินเครื่องจักร (รถไฟและเตาโรงไฟฟ้า). ส่วนเตาของไทยที่เรียกว่า “เซิงกราน” นั้น ใช่ว่าจะจำกัดแต่

เฉพาะขนาดนั้นขนาดนี้. อะไรที่มันใส่ได้ไม่เกะกะเตาก็ใช้ได้.

เชื้อเพลิงอย่างดีสำหรับเตาประเภทนี้ก็คือกะลา. ไม่รู้ว่าใครเป็นคนริ.

กะลามะพร้าวที่เราขูดเอาเนื้อมาแกงกินนี่ละครับ. ขูดเอาเนื้อมันมาแกงหรือทำขนม แล้วเอาใส่เข้าไปในเตา. พอกันกะลาแห้งสนิทมันก็จะ...

ยังครับ ยังไม่ลูกเป็นปลว เพราะยังไม่ได้ “เรียก”. ต้องเอากลิ้งเป่าไฟเป่าเข้าไปตรงที่ถ่านแดงๆ นั่นแหละ. มันจะลุกพริบขึ้นทันที ไฟมันแรงดีนัก.

คำเต็มของเขานั่นก็คือ “ไม่เรียกไม่ลูกไม่ปลุกไม่ตื่น”. ใช้เรียกคนที่ขี้เกียจหลังยาว นอนไม่รู้จั๊กอืม ถึงเวลาที่ควรจะตื่นแล้วยังไม่ตื่น ต้องรอให้คนมาปลุก.

“สังขาร” แปลว่าอะไร

คำนี้มีมาในพระอภิธรรมปิฎกว่า :- “เจตสิกธรรม คืออารมณ์ที่เกิดขึ้นกับใจ, ที่เป็นส่วนดีเรียก กุศล. ที่เป็นส่วนชั่วเรียก อกุศล, เป็นส่วนกลางๆ ไม่

ดีไม่ชั่วเรียก อัพยาภุต, เรียกสังขาร”. ในภาษาไทยเราเอามาใช้ หมายถึงชีวิตบ้าง หมายถึงตายบ้าง, และออกเสียงสังขาบ้าง, สังขานบ้าง. ตามแต่จะรับ-ส่งกลอน :-

“เบญจกัณฐ์พิณดังครั้งนี้
ถึงที่ซึ่งสังขาร
ตัดเศศาตร์ทรวงเสียบประจານ
หม่อมราชวงศ์เกรงพระเดชฯ”
“เอ็งก็เรื่องฤทธิรงค์คงกระพัน
แต่ศาสตร์ยามาฟันไม้สังขาร
ซึ่งจะให้พันทุกข์กรรมาน
เอ็งจะให้ประหารด้วยอันใด”
“แม้พระองค์ทรงฤทธิศักดิ์สงสาร
โปรดประหารซึ่งให้สังขาร
จะได้พันทุกขเวทนา
ดีกว่าเลี้ยงไว้ในบุรี”
“ไอ้อันิจาสีดาเอ๋ย
โฉนเลขมาม้วยสังขาร
เสียดแรงที่พยายามตามมา
จนถึงฝั่งมหาสมุทร”

รามเกียรติ์ ร.๒ ๓